

yak pedahohichna problema [Professional Self-Development of Future Physical Education Specialist as a Pedagogical Problem]. Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky. Vypusk 7. Uzhhorod-Kropyvnytskyi : Vydavnytstvo «Kod». 162 s. S. 56-62. [in Ukrainian]

15. Samorok, M. H., Olenchenko, V. V., Voronin, A. I., Korolov, A. I., Sokova, T. V. (2019). Formuvannya viiskovo-prykladnykh navychok maibutnikh ofitseriv natsionalnoi hvardii Ukrainy do dii v umovakh hirs'koho reliefu. Teoriia i metodyka profesiinoi osvity. Innovatsiina pedahohika [Formation of military-applied skills of future officers of the National Guard of Ukraine for actions in mountainous terrain]. Vyp. 18 (2). S. 84-89. [in Ukrainian]

16. Sokurenko, V. V. (2021). Pidhotovka kadrov dlia sektoru bezpeky i oborony yak peredumova zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Training of personnel for the security and defense sector as a prerequisite for ensuring Ukraine's national security]. Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav: 20 rokiv u statusi natsionalnoho : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 2 berez. 2021 r.); MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv : KhNUVS. S. 17-20. [in Ukrainian]

17. Chuprinova, N. Yu. (2017). Metodolohichni aspekty «amerykanskoi modeli» pidhotovky voyniv-profesionaliv armii krain NATO (do pytannia reformuvannya systemy pidhotovky ukrainskoho viiska za standartamy Aliansu) [Methodological Aspects of the "American Model" of Training Professional Soldiers of NATO Armies (on the issue of reforming the system of training of the Ukrainian army according to the Alliance's standards)]. Zbirnyk tez dopovidei VIII naukovo-praktychnoi konferentsii «Naukove zabezpechennia sluzhbovo-boiovoi diialnosti natsionalnoi hvardii Ukrainy. Aktualni problemy moralno-psykholohichnoho ta pravovoho zabezpechennia sluzhbovo-boiovoi diialnosti Natsionalnoi hvardii Ukrainy». S. 171-172. [in Ukrainian]

18. Lisowski, V.O., Mihuta, Yu. (2013). Importance of coordination skills essential psychophysical demonstrated competencies as a military specialists. Physical Education of Students. № 6. R. 38-42. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГАЛІМСЬКИЙ Володимир Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: формування професійно значущих якостей особливості майбутнього фахівця засобами фізичної підготовки.

ГАЛІМСЬКА Інна Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: формування професійно значущих якостей особливості майбутнього фахівця засобами фізичної підготовки.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

GALIMSKYI Volodymyr Olexandrovych – Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interests: the formation of professionally significant personal qualities of the future specialist by means of physical training.

GALIMSKA Inna Ivanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interests: the formation of professionally significant personal qualities of the future specialist by means of physical training.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2024 р.

УДК [378:811.111-051]:[81'23:81'246.3]

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-148-152

ГАРЛИЦЬКА Тетяна Сергіївна

кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри англійської мови з методикою викладання
Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4360-1282>
e-mail: maystruk@ukr.net

СТРУКТУРНІ СКЛАДНИКИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Статтю присвячено аналізу структурних компонентів міжкультурної компетентності філологів, яка формується на заняттях з англійської мови. Виокремлення структурних складників є важливим для діагностування стану сформованості міжкультурної компетентності філологів, яка є визначальною в процесі діалогу культур. Тому робота має на меті визначити та проаналізувати критерії, показники та рівні сформованості міжкультурної компетентності здобувачів освіти англійської філології. Серед основних критеріїв визначено когнітивний, лексико-граматичної правильності, афективний, мотиваційно-ціннісний, комунікативний та поведінковий. Показниками когнітивного критерію є: володіння знаннями, необхідними для ефективної міжкультурної комунікації; усвідомлене розуміння моральних норм, цінностей та заборон; обізнаність соціокультурних та лінгвокультурних подібностей і відмінностей задля уникнення конфліктних ситуацій. Основними показниками лексико-граматичної правильності є: граматична й стилістична грамотність мовлення в письмовій та усній формі; знання та доцільне використання лексико-фразеологічних одиниць залежно від комунікативної ситуації. Афективному критерію притаманні такі показники: наявність спостережливості та сприйнятливості до соціокультурно забарвленої лексики; толерантне ставлення до соціолінгвістичних та культурних особливостей носіїв мови. Мотиваційно-ціннісний критерій характеризується такими показниками: упевненість в особистій та суспільній значущості обраної професії, а також значенні педагогічної діяльності в міжкультурному середовищі; прагнення стати професіоналом. Показниками комунікативного критерію є: психологічна здатність до комунікації з носіями інших культур; усвідомлення важливості мови в іншомовному спілкуванні. З-поміж показників поведінкового

критерію виокремлюємо: позитивну поведінку під час полікультурної взаємодії; ініціативу у встановленні міжкультурних контактів. Критерії та показники відображаються в рівнях сформованості міжкультурної компетентності.

У статті визначено та проаналізовано чотири рівні сформованості міжкультурної компетентності здобувачів англійської філології: репродуктивний, реконструктивний, усвідомлено-ситуативний і творчий.

Ключові слова: міжкультурна компетентність, структура, критерії, показники, рівні, сформованість, англійська мова.

HARLYTSKA Tetiana Serhiivna –

Candidate of philological sciences, Associate professor,
Associate professor of the English language department
with teaching methods of Kryvyi Rih State Pedagogical University
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4360-1282>
e-mail: maystruk@ukr.net

STRUCTURAL COMPONENTS OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF ENGLISH PHILOLOGY STUDENTS

The article is devoted to the analysis of structural components of intercultural competence of philologists, which is formed in English classes. The identification of structural components is important for diagnosing the state of formation of intercultural competence of philologists, which is decisive in the process of cultural dialogue. Therefore, the work aims to determine and analyze the criteria, indicators and levels of formation of intercultural competence of English philology students. Cognitive, lexical and grammatical correctness, affective, motivational, value, communicative and behavioral are determined among the main criteria. Indicators of the cognitive criterion are: possession of knowledge necessary for effective intercultural communication; conscious understanding of moral norms; awareness of socio-cultural similarities and differences in order to avoid conflict situations. The main indicators of lexical and grammatical correctness are: grammatical and stylistic literacy of speech in written and oral form; knowledge and appropriate use of lexical and phraseological units depending on the communicative situation. The affective criterion is characterized by the following indicators: the presence of observation and susceptibility to socio-culturally colored vocabulary; tolerant attitude towards the sociolinguistic and cultural characteristics of native speakers. The motivational and value criterion is characterized by the following indicators: confidence in the personal and social significance of the chosen profession, as well as the importance of pedagogical activity in an intercultural environment. Indicators of the communicative criterion are: psychological ability to communicate with speakers of other cultures; awareness of the importance of language in foreign language communication. Among the indicators of the behavioral criterion, we single out: positive behavior during multicultural interaction; initiative in establishing intercultural contacts. Criteria and indicators are reflected in the levels of formation of intercultural competence.

The article defines and analyzes four levels of formation of intercultural competence of students of English philology: reproductive, reconstructive, conscious-situational, and creative.

Key words: intercultural competence, structure, criteria, indicators, levels, formation, English language.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність вивчення міжкультурної компетентності зумовлена посиленням міграційних процесів, необхідністю оптимізації стосунків між представниками різних культур, потребою суспільства в типі особистості, здатної ефективно долати міжкультурні бар'єри в умовах різноманітних міжкультурних контактів. Реформування системи освіти України з урахуванням Європейських рекомендацій вимагає узгодження критеріїв оцінювання якості набутих компетентностей, зокрема й міжкультурної. Виокремлення й аналіз структурних компонентів є вагомими для дослідження розвитку міжкультурної компетентності (МКК) здобувачів освіти англійської філології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі визначення критеріїв вимірювання сформованості МКК присвячено праці Дж. Беннета, І. Горюшкіна, Ч. Жуйчєнь, О. Зеліковської, Л. Перетяги, О. Рембач, О. Столяренко, Л. Чумака та інших. Більшість із них виокремлює чотири найважливіших критерії (когнітивний, афективний, операційний, поведінковий). Систему показників сформованості МКК вивчають Д. Дірдорфф, С. Костюк, В. Тернопільська, Н. Чернуха та інші. Рівні сформованості МКК є об'єктом наукових розвідок І. Дирди, Л. Нагорнюк, О. Рибчук, В. Скрипнікової, які виокремлюють чотири основних рівні: низький / базовий / елементарний, середній, достатній та високий.

Мета статті – визначити та проаналізувати критерії, показники та рівні сформованості

міжкультурної компетентності здобувачів освіти англійської філології.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із найважливіших складників структури є результативність, тобто визначення успішності розвитку МКК здобувачів освіти. Її діагностувальним інструментарієм є критерії, показники та рівні сформованості МКК філологів. Розроблення таких критеріїв, на думку С. Костюк, забезпечує реалізацію індивідуального підходу в освіті, можливість реалізувати тісний міжпредметний зв'язок упродовж усього навчання [4, с. 111].

Під поняттям «критерій» розуміють найзагальнішу сутнісну ознаку, на основі якої здійснюють оцінку, порівняння реальних педагогічних явищ, при цьому ступінь вияву, якісну сформованість, визначеність критерію виокремлюють у конкретних показниках [3, с. 45]. У межах нашого дослідження термін «критерій» визначимо як характерну ознаку, яка допомагає оцінити стан сформованості МКК філологів.

Вибір критеріїв та показників сформованості МКК здійснюється з урахуванням таких вимог: об'єктивність, адекватність концептуальним засадам дослідження, стійкість / надійність, простота виміру [6]. І. Блощинський до цих обставин додає такі: розробка критеріїв та показників повинна виходити з мети дослідження; на вибір критеріїв не повинна впливати думка суб'єктів дослідження; ознаки повинні бути сталими, повторюватися та відображати сутність явища; система взаємопов'язаних ознак повинна розкривати основний зміст критеріїв [1].

Більшість дослідників (Дж. Беннет, І. Дирда, Л. Перетяга, О. Столяренко, Л. Чумак) виокремлює чотири найважливіших критерії:

- когнітивний (передбачає оволодіння знаннями про етнокультурні особливості рідної та інших культур; навички коректної поведінки при взаємодії з представниками різних народів);
- афективний / емоційний (виявляється у сформованості таких якостей, як повага до проявів інокультурності, толерантність, емпатія, здатність регулювати емоції та створювати позитивну атмосферу спілкування);
- операційний / технологічний (спрямований на досягнення продуктивної міжетнічної взаємодії; визначає рівень сформованості умінь та навичок, які характеризують міжкультурну компетентність здобувача освіти);
- поведінковий (є результатом узаємодії трьох попередніх критеріїв; передбачає набуття досвіду міжкультурних відносин із представниками різних етнокультурних груп, що може бути як прямим, так і опосередкованим).

Зважаючи на мету та особливості об'єкта дослідження, деякі вчені наголошують на важливості таких критеріїв, як мотиваційний (усвідомлення потреби в іншомовному спілкуванні та розвитку МКК) (І. Дирда, Л. Нагорнюк, Л. Чумак), праксеологічний (закріплення здатності людини до вирішення типових і нестандартних завдань іншомовної комунікації; можливість імпровізації) (Ч. Жуйченко, В. Скрипнікова), комунікативний (удосконалення поведінкових стратегій: спонукання до мовних дій, пошук спільних культурних елементів, поповнення знань про культурну своєрідність партнера) (О. Рембач), рефлексивний (об'єктивний аналіз власних навчальних досягнень, уміння оцінювати наслідки своїх дій та визначати шляхи вдосконалення результатів) (І. Горошкін, Н. Самойленко), особистісний (можливість усвідомлення власного рівня МКК, прагнення до самовдосконалення і самореалізації; самоконтроль) (Н. Самойленко, В. Скрипнікова) та критерій лексико-граматичної правильності (знання, вміння і навички в основних видах мовленнєвої діяльності) (Л. Нагорнюк).

Апелюючи до означених праць науковців, виокремлюємо такі критерії сформованості МКК філологів: когнітивний, лексико-граматичної правильності, афективний, мотиваційно-ціннісний, комунікативний та поведінковий. Індивід повинен уміти адаптувати ці виміри до нових культурних контекстів.

Отже, він повинен мати когнітивні здібності й особистісні якості (емпатія, толерантність), мотиваційний поштовх до неперервного набуття міжкультурних знань та вдосконалення комунікативних навичок (за допомогою вербальних та невербальних засобів), що сприяє здатності розв'язувати завдання міжкультурної взаємодії, проявляти ініціативу у встановленні міжкультурних контактів, імпровізувати та самовдосконалюватися.

Повноту та об'єктивність кожного критерію та компонента відображає система показників. За визначенням В. Тернопільської показник є типовим

і конкретним проявом однієї із суттєвих сторін певної якості особистості чи об'єкта; його використання допомагає оцінити якість і рівень їх сформованості [7, с. 265]. Виокремимо основні показники кожного із запропонованих критеріїв. Показниками *когнітивного* критерію є:

- володіння знаннями, необхідними для ефективного міжкультурного діалогу (про сутність, зміст і цілі міжкультурної комунікації);
- усвідомлене розуміння моральних норм, цінностей та заборон;
- обізнаність соціокультурних та лінгвокультурних подібностей і відмінностей задля уникнення конфліктних ситуацій;
- знання педагогічної теорії, яка надає додаткові можливості для встановлення міжкультурних контактів.

До основних показників *лексико-граматичної правильності* відносимо:

- розуміння текстових повідомлень різної тематики та різних стилів;
- граматична й стилістична грамотність мовлення в письмовій та усній формі;
- знання та доцільне використання лексико-фразеологічних одиниць залежно від комунікативної ситуації.

Пропонуємо такі показники *афективного* критерію:

- наявність спостережливості та сприйнятливості до соціокультурно забарвленої лексики;
- толерантне ставлення до соціолінгвістичних та культурних особливостей носіїв мови;
- уміння слухати й виявляти емпатію; наявність соціокультурного такту;
- критичне ставлення до своїх учинків; здатність до емоційного самоконтролю.

Мотиваційно-ціннісний критерій характеризується такими показниками:

- усвідомлений вибір професії педагога філолога та зацікавленість нею;
- упевненість в особистій та суспільній значущості обраної професії, а також значенні педагогічної діяльності в міжкультурному середовищі;
- прагнення стати професіоналом.

Показниками *комунікативного* критерію є:

- психологічна здатність до комунікації з носіями інших культур;
- усвідомлення важливості мови в іншомовному спілкуванні;
- наявність соціальних установок на вдосконалення міжкультурної комунікації та МКК;
- володіння комплексом технологій професійної комунікації.

З-поміж показників *поведінкового* критерію виокремимо:

- позитивна поведінка під час полікультурної взаємодії;
- ініціатива у встановленні міжкультурних контактів;
- уміння рефлексувати власну діяльність і поведінку.

Критерії та показники відображаються в рівнях сформованості МКК. У науковій літературі

подаються такі визначення поняття «рівень»: ступінь якості, величина, досягнуті в чому-небудь; ступінь чиєїсь освіти, культури, підготовки тощо [2]. Більшість дослідників (І. Дирда, Л. Нагорнюк, О. Рибчук, В. Скрипнікова) виокремлює низький / базовий / елементарний, середній, достатній та високий рівні сформованості МКК.

У дослідженні Г. Кравченко виокремлено базовий, основний та периферійний рівні формування МКК. На думку дослідниці, кожен із них проявляється по-різному: базовий – через лексику, синтаксис та енциклопедичні знання культури; основний – через наявність міжкультурних теоретичних знань, комунікативну обізнаність, уміння інтегруватися в міжкультурну комунікацію, регулювати та контролювати різні міжкультурні ситуації; периферійний – через використання в мовленні різних інструментів міжкультурної комунікації, уміння контролювати емоції та використовувати свій інтелект [5, с. 45].

Залежно від міри та якості вияву МКК В. Тернопільська, Н. Чернуха та Л. Чумак виокремлюють три рівні, однак пропонують різні найменування. Так, В. Тернопільська розглядає низький рівень як репродуктивний (поверхневий уявлення про міжкультурну діяльність, слабе володіння культурологічною термінологією, низький рівень самоконтролю та самовдосконалення), середній – як реконструктивний (усвідомлення своїх дій, прагнення до міжкультурної комунікації, уникання конфліктів, швидке адаптування, схильність до емпатії та гнучкості), а високий – як творчий (прагнення досягнути високих результатів навчання, наявність глибоких і стійких знань про основні законо-мірності, принципи, форми, методи, засоби і прийоми, необхідні для ефективного здійснення міжкультурної комунікації, виявлення оригінальності й креативності під час міжкультурного діалогу) [7, с. 265].

Досліджуючи міру опанування міжкультурними знаннями, Л. Чумак виокремлює індивідуально-репродуктивний / низький (відсутнє уявлення про необхідність моральності й толерантності; знання про національні й моральні цінності поверхові), усвідомлено-ситуативний / середній (частковий уявлення про моральність і толерантність; випадкова готовність до діалогу; фрагментарна сформованість ціннісного ставлення до представників інших національностей) та активно-творчий / високий (глибоко усвідомлені знання про моральні цінності, культуру, толерантність; готовність до діалогу, позитивної взаємодії із представниками інших культур при збереженні власної ідентичності) рівні [8, с. 9].

Проаналізувавши градаційні різновиди рівнів, визначимо чотири рівні розвитку МКК філологів: репродуктивний, реконструктивний, усвідомлено-ситуативний і творчий.

Репродуктивний рівень характеризується фрагментарністю й безсистемністю мовних і культурних знань із предмета; відсутністю розуміння морально-етичних цінностей, правил та норм поведінки іншого народу, тому здобувачі послуговуються тими, що притаманні рідній культурі. Загалом студенти мають елементарний

лексичний запас, який дозволяє їм відтворювати прочитане чи почуте за допомогою попередньо завчених фраз і виразів, однак не знаються на фразеологічних зворотах і фразових дієсловах; мають слабкі навички писемного мовлення. Вони розуміють запитання та можуть на них відповідати, але припускаються багатьох помилок; мають проблеми із розумінням автентичних текстів; у них відсутня мотивація до вдосконалення та спілкування з іноземцями.

Реконструктивний рівень вирізняється позитивно-суб'єктивною позицією, що проявляється у прагненні уникати мовленнєвих помилок та бажанні зрозуміти представника іншої культури, однак воно є непостійним. Здобувач недостатньо розуміється на мовно-культурних особливостях іншого етносу; має задовільний лексико-фразеологічний запас, однак не завжди використовує його в потрібному ситуативному контексті; звертається по допомогу до більш умотиваних та активних учасників міжкультурного діалогу.

Здобувач із усвідомлено-ситуативним рівнем сформованості МКК добре обізнаний із культурними особливостями інших народів та усвідомлює свою ідентичність; добре володіє міжкультурною термінологією; виявляє повагу та емпатію до представників інших культур; уміє самостійно здійснювати пошук міжкультурної інформації; має хороший лексико-фразеологічний запас і використовує його відповідно до ситуації; усвідомлює свою роль у міжкультурній комунікації та відповідальність за висловлювання та дії.

На творчому рівні здобувач дуже добре обізнаний із власною та іноземною культурами, уміє порівнювати їх і пропонує різні підходи до міжкультурної комунікації та вирішення конфліктних ситуацій, якщо такі виникають; має великий лексико-фразеологічний запас і вільно послуговується ним у різних комунікативних ситуаціях; постійно самовдосконалюється, імпровізує та творчо вирішує всі поставлені міжкультурні завдання.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. У статті було визначено та проаналізовано критерії, показники та рівні сформованості міжкультурної компетентності здобувачів освіти англійської філології. Виявлено, що основними критеріями сформованості МКК філологів є когнітивний, лексико-граматичної правильності, афективний, мотиваційно-ціннісний, комунікативний та поведінковий. Повноту та об'єктивність кожного критерію та компонента відображає система показників. Критерії та показники відображаються в таких рівнях сформованості МКК: репродуктивний, реконструктивний, усвідомлено-ситуативний і творчий. Отримані результати дослідження можуть бути використані для аналізу відповідності означених структурних елементів сформованості МКК для максимально точного оцінювання філологів у процесі навчання англійської мови.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Блошинський І. Г. Обґрунтування критеріїв і показників ефективності процесу формування адекватної

самооцінки курсантів у навчальному процесі ВВЗО. *Наукові записки. Сер. Педагогіка і психологія*. Вінниця : ВАТ «Віноблдрукарня». 2001. Вип. 4. С. 74–76.

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000. VIII / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.

3. Галімов А. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до виховної роботи з особовим складом : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2005. 376 с.

4. Костюк С. С. Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Державний вищий навчальний заклад «Криворізький державний педагогічний університет». Кривий Ріг, 2018. 292 с.

5. Кравченко Г., Янші Л. Сутність і структура міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів. *Імідж сучасного педагога* : електрон. наук. фак. журн. 2021. № 2 (197). С. 42–46. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/issue/view/13960/7459> (дата звернення 20.07.2024)

6. Нагорнюк Л. Є. Критерії сформованості іншомовної комунікативної компетенції майбутнього журналіста. 2007. URL: <https://www.pdau.edu.ua/np/pdf/83.pdf> (дата звернення 07.08.2024)

7. Тернопільська В. І., Дерев'яно О. В. Визначення критеріїв сформованості професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки*. 2010. Вип. 31. С. 264–267.

8. Чумак Л. В. Полікультурне виховання учнів середніх (5-8) класів в умовах родинно-шкільного освітнього простору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Тернопіль, 2011. 20 с.

REFERENCES

1. Bloschynskiy, I. H. (2001). Obruntuvannya kryteriiv i pokaznykiv efektyvnosti protsesu formuvannya adekvatnoi samoostinky kursantiv u navchalnomu protsesi VVZO [Substantiation of criteria and indicators of effectiveness of the process of formation of adequate self-esteem of cadets in the educational process of higher education institutions]. *Naukovi zapysky. Ser. Pedagogika i psykholohiia*. Vynnytsia : VAT «Vinoblrukarnia». Vyp. 4. S. 74–76. [in Ukrainian]

2. Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy : 250000. (2005). [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. VIII / uklad. ta holov. red. V. T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, 1728 s. [in Ukrainian]

3. Halimov, A. V. (2005). Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do vykhovnoi roboty z osobovym skladom [Theoretical and Methodological Principles of Training Future Border Guard Officers for Educational Work with Personnel] : dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04 / Ternopil'skyi natsionalnyi

pedahohichnyi un-t im. Volodymyra Hnatiuka. Ternopil, 376 s. [in Ukrainian]

4. Kostiuk, S. S. (2018). Rozvytok kompetentnosti mizhkulturnoi komunikatsii studentiv-inozemtsiv na osnovnomu etapi navchannia ukrainskoi movy [Development of Competencies of Intercultural Communication of Foreign Students at the Main Stage of Teaching the Ukrainian Language] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Kryvorizkyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet». Kryvyi Rih, 292 s. [in Ukrainian]

5. Kravchenko, H., Yanshi, L. (2021). Sutnist i struktura mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh perekkladachiv [The Essence and Structure of Intercultural Competence of Future Translators]. *Imidzh suchasnoho pedahoha : elektron. nauk. fakh. zhurn. № 2 (197)*. S. 42–46. URL : <http://isp.poippo.pl.ua/issue/view/13960/7459> [in Ukrainian]

6. Nahorniuk, L. Ye. (2007). Kryterii sformovanosti inshomovnoi komunikativnoi kompetentsii maibutnoho zhurnalista [Criteria for the Formation of Foreign Language Communicative Competence of a Future Journalist]. URL: <https://www.pdau.edu.ua/np/pdf/83.pdf> [in Ukrainian]

7. Ternopil'ska, V. I., Derevianko, O. V. (2010). Vyznachennia kryteriiv sformovanosti profesiinoi kompetentnosti maibutnikh hirnychkykh inzheneriv [Determination of the criteria for the formation of professional competence of future mining engineers]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Dragomanova. Ser. 5. Pedahohichni nauky. Vyp. 31*. S. 264–267. [in Ukrainian]

8. Chumak, L. V. (2011). Polikulturene vykhovannia uchniv serednikh (5-8) klasiv v umovakh rodynno-shkilnoho osvithnoho prostoru [Multicultural Education of Secondary (5-8) Grade Students in the Family-School Educational Space] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : 13.00.07. Ternopil, 20 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГАРЛИЦЬКА Тетяна Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови з методикою викладання Криворізького державного педагогічного університету.

Наукові інтереси: лексика та фразеологія сучасної англійської мови; компетентнісний підхід в методиці викладання іноземних мов; проблема діалогу культур.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

HARLYTSKA Tetiana Serhiivna – Candidate of philological sciences, Associate professor, Associate professor of the English language department with teaching methods of Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Scientific interests: English Lexicology and Phraseology; competency-based approach in the methodology of teaching foreign languages; the problem of cultural dialogue.

Стаття надійшла до редакції 06.10.2024 р.

УДК 37.091.3:004.946:94

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-152-157

ГОРБАЧЕНКО Володимир Іванович –

молодший науковий співробітник

Інституту цифровізації освіти НАПН України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7716-3064>

e-mail: vlgorbachenko@iitlt.gov.ua